

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Litteræ Annvæ Provinciæ Belgicæ Societatis Iesv Anni millesimi
sexcentesimo octauo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70405)

585.
LIT T E R Æ A N N V Æ
P R O V I N C I Æ B E L G I C Æ
S O C I E T A T I S I E S V A N N I
millesimi sexcentefimi
octaui.
P R O V I N C I A B E L -
gica.

Xcoluère Belgicam Prouinciam
Socci vniuersim 729. in viginti tri-
bus domiciliis diuersi habitant. In
Louaniensi Collegio 61. Torna-
ci, in Domo Probationis centum
viginti tres. In Collegio 26. Audomari in Collegio
29. in Seminario Anglicano 19. Duaci 42. Antuer-
pia duas habet nostrorum habitationes, prima, que
hactenus Collegium, nunc Scholarum digressu in
Domum Professam præparatur; recenset (con-
numeratis octo qui in Missione Hollandica) vnde
quadraginta. Secunda, in qua Schola & Theologia
Moralis, vincit octonis. Iam in Leodiensi Collegio
38. numerati. In Traiectensi 22. quinque amplius
in Brugensi 19. In Iprensi 34. in Cortracensi. In
Gandensi 25. In Vallencenensi 23. In Insulensi vi-
ginti septem. In Montensi 25. tribus minus in Ber-
gensi. 21. in Attrebatensi, vno minus in Luxen-
burgensi 43. in Bruxellensi, viginti vnus in Came-
racensi. In Missione VVatensi quinque, vita exiêre
non plus vndecim. Iniêre Societatem plus quin-
quaginta.

Antequam ad singula Collegia: de Prouinciæ

Oo 5

statu

statu pauca in communi, ita enim & diuina in
 hanc Societatis partem benignitas, & ipsi Colle-
 giorum arctis in rebus expectati processus, stylo
 clariore innotescunt. Quatuor erant, quæ tristio-
 rem hunc annum redderent. Hyemis asperitas, ve-
 ris intemperies, annonæ caritas, belli metus. Ha-
 buit enim hic annus tam longam, tamque aduer-
 sam hyemem, vt lethifera multis fuerit: ver autem
 tam triste ac pluuium, vt corrumpentibus fata im-
 bribus (vix vt agrestis natio à conuitiis in Deum,
 Diuosque temperaret) magna formido esset ste-
 rilitatis: & iam præsens erat annonæ caritas, vnde
 fames, ni Deus auerteret, ingens timeretur: neq;
 interea opinione præriorum nullis dum certis in-
 duciis, sed temporali tantum indicto armorum o-
 cio, quiescebant, cuius otii cessationisque alia vis
 erat nulla, quam vt nè vrbes, locaue oppugnaren-
 tur, nec totis castris aut ex professo sublatis signis
 dimicaretur, non verò nè in fortuitis occurribus
 (nam sæpius id factitatum) hosti in hostem manu
 liceret feruore vti. Imperatæ aduersus tot incôm-
 moda ab Episcopis ad omnia templa certis singu-
 lorum vicibus continuæ preces: quas & nostri
 nonnullis subinde maioris conciedæ pietatis, pœ-
 nitentiæque additamentis (vt dicitur in Vallence-
 nensi) cumulauere. Ergo in melius cuncta rediére,
 quodque satis mirari quis nequeat, inter caduce-
 um & tubam, septena diuersis in Collegiis templa,
 senaque Scholarum Gymnasia, aut à fundamen-
 tis surgere vidimus, aut nuper fundata promoue-
 ri, aut promotæ exædificari, solum Bruellense ali-
 quam moram habuit, & si in ipsa mora sacellum
 dome-

domesticum aliaque haud parum necessaria interim exstructa, Insulense autem adeò breuissimè temporis interpellationem, intermissionemq; vicit, vt ferantur hac vna æstate in molem totius operis, Domus, Templi, Scholarum: quadraginta circiter millia florenorum de publico ærario expensa. Neque verò minus, & molimina virtutum, & lucra processere animarum. Hæretici tota Prouincia, trecenti circiter, desertis perfidia, errorumque signis ad castra nostra reuertere. Et Hollandiam tamen, Angliamque, vbi ferè quam in tota cætera Prouincia recenseri plures soliti; quod me rerum gestarum adhuc literæ deficiant, tacitas in præsentia habeo.

COLLEGIUM LOVANIENSE.

NVmerati hoc anno è nostris Louanii 61. Sacerdotes septemdecim, quorum vnus Scripturæ sacræ, simul & Hebraicæ, alii duo Theologiæ Scholasticæ Professores. Habent è domesticis Auditores tricenos ternos. Sed horum quaterni inter Sacerdotes recensiti. Sunt præter hos rei domesticæ curatores quindecim. E numero Studiosorum in Indiam bini, terni in Galliam: illi amplificandæ religionis: hi expoliendæ linguæ gratia. Supremum hic diem obiit P. Martinus Delrio sacrarum litterarum in hac Academia quondam Professor, vir in magna doctrina singularis modestiæ, & Hæreticorum præsertim testatus hostis: cuius vtinã omnia aduersus eos scripta superessent,
nec

nec quæ præcipuus feruor exararat, miserandi casus malignitas abstulisset! patria erat Antuerpiensis, etsi ab Hispanis oriundus, & quatuor vota pridem nuncupauerat: cuius anni in Societate 28. in omni vita 57. fuere. Olim Regius Brabantiaë consiliarius erat, maluit hic esse religiosus: fuitque verò haud sanè infructuosus, Philosophiam, Theologiam, Linguam Hebraicam, Scripturam sacram, Duaci, Leodii, Louanii, postremoque Græcii in Syria docuit: reliquitque ingenii sui & pietatis illustria posteris monumenta. Tandem Græcio in Hispaniam profectus, indeque in Belgium postliminio reuersus, cum Antuerpiam cogitaret, essetque in itinere Louaniensi, solito grauioribus conflictatus calculi doloribus, accelerantem præsensit prædixitque mortem. Mox itaque Louanii, vbi ei votum moriendi erat, sic inualuit morbi vis, vt nō plus biduo eum differret. Qui audito vicina mortis nuntio, constanti, placidoque vultu paratum se iam pridem ad hunc agonem respondit, totumque biduum sic inter grauissimos egit dolores, vt aliud nihil ex eius ore, nisi *ō Bone Iesu, sit Deus Benedictus; auge Domine dolorem, auge patientiam, donec optata illi mors silentium imposuit, audiretur. Migremus hinc ad vitæ fructus.* Binæ hætenus Sodalitates florere: vna Philosophorum, quorum numerus 360. Alia Theologorum mixtæ iurisque prudentium. Sed hæc abundante supra modū multitudine, in duas nunc diuisa. Ita ternæ hoc anno Sodalitates Beatæ Virginis haberi cœptæ. Et quidem ex ea, quæ Philosophorum, in varios religiosorum ordines quinquaginta, in Societatem

no-

nostram quindecim ingressi. Nunc ad externa:

Porro familiae subsidia & emolumenta fuere hoc anno: primum annuus quadringentorum circiter florenorum census ex testamento D. Martini V Vittens Canonici & Pastoris in D. Hermanni, Theuis, vrbe Brabantiae, qui nos bonorum suorum ex asse scripsit haeredes, cui proinde à nostris digne parentatum. Deinde vectigalis quingentorum ducatorum super decimas maris Castiliensis, ope ac diligentia P. Petri de Caruaine Procuratoris Hispaniae, quieta ac pacifica possessio, quae benignitate, ac munificentia Dominae Mariae Ianheyen, viduae D. Ioannis de Camargo, post vtriusque obitum ad nos defluxit.

DOMVS PROBATIONIS
Tornasensis.

Centum 23. Sociis habitata est haec Domus, partim veteranis, partim tironibus, istorum Sacerdotes quinque, Adiutores octo, horum decem Sacerdotes, Scholastici 81. Adiutores 18. Praeter quos multi alij, praesertim secundo tirocinii anno in Collegiis versantur, vel humaniorum litterarum studia repetentes, vel ad opera domestica deputati, nam si vniuersorum tironum numerus colligatur, is erit centum circiter & quadraginta. Atque is etiam longè copiosior fuisset, si quis

quis aut eos locus capere potuisset, aut operarum necessitas postulasset. Nam & plurimi ad Societatem alioqui valde idonei à P. Prouinciali in aliud tempus dilati: & eorum quos ipse lectissimos admittit, nulli nisi bona parentum, aut tutorum voluntate, imò & postulatione, atque etiam deprecatione admissi. Ita enim multorum vel occultis inimicitiis, vel apertis calumniis è re bonoq; Societatis visum occurrere. Quare & eiusdem Societatis apud vulgus creuit existimatio; & qui cum difficultate sunt recepti, quamuis omnes egregiis naturæ ingenique viribus, vel claris natalibus præpollentes, tamen vocationis suæ, & eluctatorum in via memores impedimentorum, daturi sunt operam, vt Deo bene iuuante confidimus, vt non facile tibi de manibus elabi sinant, quod non nisi magno conatu apprehenderunt. Nunc post fidei Christianæ tirocinium à nostris tironibus aliquamdiù continuatum, vix vnum reperias, qui se tanti doni patiatur exortem, traditur autem ab eis illa doctrina locis viginti quatuor. Nos comitia, custodias publicas aliaque eiusmodi tamquam communitia hic transeo: sed illud pro præceptorum Ecclesiæ custodia, est nouum. Inuitatus enim non nemo isque fortuna pauper, ad interdictas certo die carnes vescendas, iam eas, remordente licet acrius conscientia, momorderat, degustaratque, sed parum is absuit, quin primum ei frustum esset peccati, secundum supplicii. Nam primo quidem vorato, secundus bolus ita in mediis hæsit faucibus, vt videretur nihil aliud, quam in transgressoris penitentiam niti: resque in desperationem ibat, ni in faustum

sum mortis frustum simul cum sanguine commistum expuisset. Itaque hoc defunctus periculo nihil fecit moræ, quin extemplò ad Sacerdotem nostrum totam expurgatus conscientiam aduolaret.

Dùm verò in proximos ita piæ charitatis officia dilatantur; locum dedit diuina prouidentia domus quoque spatia extendendi. Nam horti nostris contigui, vicinumque horreum magno ædium commodo coëmpta. In huius area locus est extruendo sacello peropportunos. Id sacellum quod centum circiter pedes longum erit, Illustris Vicecomes de Montenaken testimonium suæ in Societatem benignitatis suscepit ædificandum. Atq; vt clarius iactandum in Domino cogitatum nostrum disceremus, tempestiuæ nonnunquam elemosynæ, velut cœlestis prouidentia manu, improuisò oblata.

COLLEGIVM TORNA- cense.

DEgunt hic è nostris viginti sex, Sacerdotes tredecim, Magistri sex, quorum vnus Sacerdotibus connumeratus, Coadiutores septem. Ex his vnus studiis humanioribus repetendis, alii aliis vacant. Patrem Philippum Amandum hoc anno mœsti extulimus, virum sanè haud magis cognomento, quam insigni humanitate, comitate, modestia verè amandum. Montibus, quod est Hannoniæ caput, oriundus Societate anno ætatis trigesimo secūdo ingressus fuerat, in qua

in qua peracto biennii tirocinio, non plus altero biennio superfuit. Ae priore quidem anno confessionibus concionibusque in pagis præsertim minoribusque oppidis, non sine vbere fructu occupatus, altero deinde, eoquè postremo secundæ classi Grammatices præpositus, magna cum animi tum submissione, tum contentione in eam totus incubebat. Cum eum ad patientiæ certamen, in quo sæper ipse superior, primo violenta colica prouocauit. Deinde inter alios dolores grauissimos græna incurabilis inuasit, quæ & paucis eum diebus abstulit. Eius funus quia concionem Dominicam sequeretur, multo comitatu; virtutum autem mentio, dum ipse Auditorum precibus commédaretur, nō paucis lacrymis est decorata. Dum pietatis pœnitentiæque declamantur argumenta, non semel vtiles lacrymas, veramque pœnitentiam conciuuit, speculum peccatoris exhibebatur; plures tunc peccatorum dolore pectoribus, discessere, hos inter, vir primarius, næ inquit, si cum peccatore sic agitur, conscientia aliter excubabo. Aliàs alia Christi patientis instrumenta schemate Angelico lugubriter dabant. Duo Societati nomen dedere, tertius alii ordini. Maior B. Virginis Sodalitas, quæ ex viris maturis, honoratisque constat, exemplo Reuerendissimi Episcopi D. de Berencourt, qui publicis eius priuatisque conuentibus frequens interest, viget indies magis magisque. Hic cum nuper R. P. Prouincialis post breuem ad Sodales exhortationem, sacra in singulos numismata dispertisset, Præfectus ipse Sodalitatis, qui summi templi est Canonicus, sacraque Theolo-

giæ Doctor, perque celebris concionator, comprobatis atque collaudatis, quæ à R. P. Prouinciali dicta erant, eidem breui oratione extemporanea amplissimas totius congregationis nomine gratias egit. Quæ verò à R. P. N. Generali de euitandis externorum mensis nouissimè sancita, ea multum etiam in vulgo probantur, atque à nostris sanctè obseruantur. Mutationem porrò vrbs hæreseos olim erroribus corruptissimæ, satis ipsa confessionum, communionumque in hac æde frequentia declarat, nam illis quidem audiendis vix 14. Sacerdotes, his autem vix perpetua antemeridiano tempore salutaris pabuli distributio, sufficit. Fuere enim ipsis Christi natalitiis conuinæ tria millia ducenti, & nouissimi Iubilei tempore tribus occurrentibus festis, vuo milli amplius, hoc est quatuor millia ducenti cibo Angelico satiati. Duo etiam à luporum conciliabulis ad ouile Ecclesiæ aggregati. Pessima consuetudo corruptelaq; publica maiorum religione hic adoleuerat: ea modo optimo abrogata. Nam cum Dominicis Festum Venerabilis Sacramenti consequentibus in plures menses paræciæ singulæ sancto instituto solemnè supplicationem vicibus obirent, eam supplicationem plurima, indignissimaque sese intermiscens nubilis Adolescentiæ petulantia, deformabat. Nā plateæ ramoso floreoque ornatu ad æmulationem magna interim sacri audiendi incuria, variè instruebantur. Virgines è suis vicis alio suorum consodalium choro stipatæ, omnesque in faciem hodie nuptarum comptæ prodibant: his, ex ædibus suis iuenculi per mediam processionem occurrebāt;

Pp

vinumque

vinumque propinabant; hinc risus, clamores, cachinni, aliaque fœdiora sequebantur; postmodum verò conuiuia, comotationes, choreæ in multam noctem, & indies plures agitabantur. Ergo vt omnes eæ supplicationes eadem simul Dominica, nimirum ea quæ Festo Corporis Christi proximè succedit, gregibus puellarum aliisque nugis intermissis, celebrarentur, nostrorum querimonia, pastorum assensu, Episcopi mandato, bonorum omnium comprobatione sancitum. Seni septuagenario rationis vsu, sensibusque aliquot horas defecto acceptis demum pœnitentiæ indiciis, simul cum Sacerdotali absolute bona mens quamprimum reddita. Puellæ annos octodecim ophthalmia laboranti, fusis in æde nostra coram D. Virginis è ligno Sichemienfi statua precibus, inuenta sanitas. Virgines duæ verecundia, castimoniaque periclitantes, stabili in matrimonio collocatæ. Finem hic facerem, si sineret Hispani præsidii feruor, atque ad spirituales thesauros sanctus animi impetus, vt de se silentium agerem, horum vni alteriq; benedicta vltimæ congregationis generalis numismata P. Rectoris manu data erant, manauit hic rumor ostentatione donatorum. Igitur alii atque alii vsque ad ductores ipsos, integrasque turmas certatim ad eandem beneficentiam concurrere, in orbemque domi nostræ dispositi, magna cum religionis significatione, eadem fauoris Apostolici munuscula, lætis gratantibusq; animis excepere. Inopia rei familiaris diuersa amicorum benignitate, quingentis circiter aureis subleuata. Templi altare primarium multiplici cortinarum apparatu,
albi,

albi, rubri, viridis, cærulei coloris, sed præcipuè è
byffo candida præciofa conueftitum.

COLLEGIVM AVDO-
marenfè.

INcoluère hoc Collegium 29. ex his Sacerdotes
15. quorum quindecim tertium probationis
annum decurrère: alii bini Theologiam mora-
lem, totidem litteras humaniores profefsi, & præ-
ter hos alii Magiftri 4. cæteri rei familiaris admi-
niftri. Difcipulorum numerus feæcenti. Sodalium
B Virginis centum triginta, extra numerum hunc
funt Angli, quibus fua, in feminario Sodalitas, fed
noftri fuæ congregationis locum munifica pietate
ornarunt: ara mobili, amiculis aræ frontem obte-
gentibus, columnis affabrè factis, cortinis byffinis,
candelabris æreis. Quinque alibi, tres in Societate
vitam religiofam amplexi. Spiritualibus B. P. N.
exercitiis octoni deni per hunc annum exculti. In
his è cænobio Bertiniano deni: & qui non fibi tã-
tum, fed etiam fubditis fuis plurimum profecit,
Pastor vnus. Mulier quædam postulato à noftris
cingulo, quod contactu cathedræ D. Petri religio-
fum erat, eoque cincta, periculofiffimis partus do-
loribus, quibus triduo conflctata fuerat, feliciter
& cum bona valetudine defuncta eft, beneque ha-
bet. Atque vt nè Catechefim, cuius idem ferè te-
nor, qui annis fuperioribus, omninò tacitam præ-
zereamus: quædam Virgo thefauri Deiparæ Vir-
ginis cultos, tenuis quidem fortuna, fed pietate in
Patronam diues, folita erat eius imaginem, qua co-

ram, quotiescunque doctrinæ Christianæ lectio habetur, turbæ fit geniculatio, votiuis floribus quaqua poterat conquisitis, nec enim ei hortus suppetebat, sedulo redimire, ea igitur in morbum lapsa, cum sub horam maximè Catechisticam, è viuis exire sæpenumero repetisset, quo nimirum pluribus ibi congregatorum precibus cœleste sibi iter properaret, haudquaquam irrita tam pii & diligentis voti fuit. Morti enim vicina cum Patrem nostrum accersisset, obtentaque peccatorum venia ad cœlum itineri accincta anhelaret, peropportunè cecidit, ut dum ordinariè iuxta moribûdam preces ad Deum funderentur, optatissimo tempore, inter duodecimam scilicet & primam (quæ hora est Catecheseos) animam expiraret, & quidem cum ad ea Sacerdos legendo verba peruenisset: Iubilantium re Virginum chorus excipiat; quodam velut indicio piam illam atque obsequiosam Virginem à Regina Virginum, specie quadam remunerationis exceptam, interque choros Virginum in cœlo collocatam. Aliæ sunt in eodem cœtu Catechistico adultiores atate, & scientia Virgines, imò & Matronæ, quæ iunioribus imperitioribusque, & eluendorum, & reficiendorum animorum, siue cōfessione, siue communionemethodum tradunt, plus verò hoc est, quod frequentibus, de pietate, de perfectione, de cæteris officiis inter sese collatis sermonibus, quodam velut mundi contemptu, contraque cœlestium sapore, mutuo inebriant, & inebriantur. Quatuor intrauere claustra, & sese deuouere: amulantur, insistentque duplo plures, multi à cacodæmonis ludificationibus

bus vindicati. Phrenetico inferorum pœnis sua sententia damnato, idque crebrò inconditè vociferanti, tantisper rationis vsus, dùm annos malè actos pœnitendo reuocaret, diuina bonitate restitutus. Castetum, Ariam, aliaq; fructuosissimarum excursionum spatia ex lege præscripta prætereo.

COLLEGIVM DVA-
cense.

Numerus nostrorum Duaci 42. Sacerdotum quidem 17. & ex his Professorum Theologiae & Metaphysicæ singuli, Philosophiæ 4. aliorum autem, Magistri humaniorum litterarum seni, Theologiae domesticus Adiutor vnus: Metaphysicæ 9. cæteri Coadiutores. Graues senio, & morbis excessere terni, Patres duo, Coadiutor vnus. Prior illorum P. Ioannes Maior Bethuniensis trium votorum Professus, celebris quondam concionator. Quod munus annos tredecim Leodii obiit magna totius populi, præsertimque Gerardi Grosbeecke piæ memoriæ Cardinalis, & Episcopi simul Principisque Leodiensis, commendatione, qui de Palatio aut Cathedrali Ecclesia frequens ad eius conciones descendebat. Post verò surrepens animi, cerebrique ægritudo, multos eū annos inutilem habuit. Finiuit autem anno ætatis 67. à qua ætate alter Pater duobus annis absuit, Coadiutor vnus. Vixerunt in Societate; Primus annos 49. Secundus 37. Postremus Quintinus de Lanoy, patria Lendensis in Hannonia, Coadiutor formatus, vnum & quadraginta; alter verò Sacer-

dos, nempe P. Ioannes de Foffet, Buccinii vrbe Hannoniæ natus, præcipuam in studiis humanitatis operam posuit. Annos octodecim in Societate docuit, & primis quidem nouem Grammaticæ prima Rudimenta, totidem aliis classes proximas: post autem endis confessionibus totus institit, vir in perferendis chiragræ, podagræq; doloribus fortissimus. Vide verò turbam in trium vita functionum locum ingruentem. Quadraginta duo eximia morum, ingenijque indole Adolescentes, decursis recenter Philosophiæ spatiis, velut impetu facta Societatem petunt, vrgentque, nec villas, nec Præceptorum, quos Patronos testesq; voluntatis suæ precariò faciunt, nec R. P. Prouincialis æquissimas seu excusationes, seu dilationes, nisi ægrè & necessario admittunt: nec tamen fieri potest, ut cuncti quamuis meriti & mœrentes capiantur. Quibusdam ingressus, aliis spes datur. Ergo admissi in præsentia octodecim, cæteri opperiuntur. Neque est hæc tota messis Academiae Duacensis. Tringinta octo præterea istorum condiscipuli aut consodales, ad alios religiosorum ordines eodem spiritu aspirant. Quod si desiderium est scire quanta sit tota turba, è qua tam multi de mundo fugitiui, censi sunt hoc anno, ut ab infimis ascendamus, humaniorum artium studiosi 400. Philosophiæ 600. Theologiæ propè centum. Magistri concluso cursu Aristoteleo creati 163. è quibus egregium progressus sui specimen, propugnatis è tota Philosophia thesibus, dedere duodecim, idq; tum sui magna cum laude, tum ipsorum Mecœnatum, quibus dedicatæ eę theses erant, haud minori gloria & voluptate. Ab hæresi reuocati sunt sex. COL-

COLLEGIUM ANTVER-
piense.

DVo hic domicilia comprehendo, vnum Collegium, & parem Collegio domum alteram, quæ Collegii mox rationem induet, priore domicilio in Domum Professorum conuerso. Est verò eiusmodi hæc noua habitatio, vt & loci opportunitate, & laxitate spatii, & aëris temperie tam nostros ad vsus rationesque sit accommoda, vt tota vrbe vix vlla. Quo die iuuentus in hanc traducta, Scholarumque celebrata dedicatio, nouum eius sacellum festo cantu musicisque instrumentis, operante tum sacris Reuerendissimo vrbis Antistite, insigni magistratus corona circumcincto, mirificè personuit. Hoc ergo nunc politioris litteraturæ Gymnasium, hæc Theologiæ moralis palæstra, vbi vniuersim officii nostri operæ religiosæ quadraginta septem, & in his Sacerdotes quindecim, quorum nouem Theologiæ morali, & cum iis totidem necdum Sacerdotes, imò duob⁹ plures operam nauant. Adde Magistros sex, & alterum Magisterio item destinatum, sed nunc solius valetudinis studiosum: Coadiutores octo. Hic Magister Carolus Cauereel patria Ariensis, studii sui moralis cursum, non vt cæteri annorum spatium, sed occupata, vt credi potest, precibus morte, præfiniuit. Probus enim & pius cum esset, septenniumque in Societate docendis, partim Græcis, partim Latinis litteris insudasset, ægerque huc & vitalibus labefactatis, aduenisset, lenta mensum a-

liquot tabe viribus corporis defectus, magno pietatis sensu, præclarisque virtutum relictis vestigiis, ad eum diem quem votis omnibus, etiam à Deo supplex expetierat, veram ad patriam emigravit. Is erat dies sacro cineri sacer, quo uti in hanc laboriosam Societatem ingressus erat, ita eodem ad gloriosam euolare gestiebat. Reuertor ad litterariam Theologicamque facultatem: in illa Adolescentes præclara indole quingenti, eoque plures; in hac Auditores circiter sexaginta, partim externi, partim Societatis pari utrique numero, nisi quæ istorum subinde excreseat. Nec verò sine Diua sua tutelari, cuius clientelæ Parthenia Sodalitas se deuouit, facta huc Scholarum commigratio, potuit enim hic domicilium cum Patrona sua vetus Sodalitium, & noua item emeritorum Studioforum cohors, recens lecta, quæ eidem D. Matri militaret. Cuius auspiciis in clarissimo magnorum virorum consessu, postquam habita fuisset de cultu Deiparæ sanè elegans oratio, Reuerendissimus Antistes nostri ordinis amantissimus suam nouo militi Pontificiam benedictionem, musicis hinc inde instrumentis circumsonantibus, impertiit. Adscribuntur in eam Sodalitatem iij ferè, qui ad Scholas nostras Theologicas ventitant, tum etiam qui tota vrbe sparsi sunt Adolescentes litterarum ignari, & nuptiarum adhuc ignari. Qui huic pietatis militiæ nomen darent, primo ipso die censi octoginta, inter quos insigni eruditione & auctoritate Doctores aliquot, hisque titulo & dignitate suppare alii complures, qui suo exemplo desideria ambienda Sodalitatis contubernalium gregaliumque animis

nimis accendēre, vt breui postea numerus ad centum viginti excreuerit.

Iam ad vetus domicilium. Ibi sexdecim Sacerdotes, & vno minus Coadiutores, id est vniuersè triginta vnus habitant. Subuentum & familia nobili, quæ extremæ egestatis deteriora malo ipso remedia cogitabat, ea nunc corrogatis cura nostra eleemosynis, periculo exempta Societate vitam adscribit. Neque egentes tantum benefica manu adiuti, sed malignè etiam à nonnullis retenta, suis sunt dominis ad aliquot aureorum millia sua foribus nostris, redhibita. Neque nulla fuit in congressu cum hæreticis palma. Cessere loco complures, & Ecclesiæ iugo sese volentes subdidere. In his primas tenet sexagenarius senex, qui fide bona malam præcauit mortem. Sed Adolescentis Lutherani facilior captura, qui dum imprudens retia nostra propius accedit, in ea se induit. Is Catholici specie templum ingressus, aræque summæ vicinus, adeoque ipsi sacratarum epularum mensæ, dum fortè alio mens diuisa est, incumbibat, & iam tempus erat pabuli cœlestis distribuendi, ad eumque veniebatur, cum ipse in turba Catholica alienæ veritus fidei apparere, Hostiam mauult, quæ infamiam admittere, sed admissa cum cohorruiisset, iam lacrymis singultuque plenus, ac velut Christi captiuus duci perit ad Sacerdotem, ibiq; fidem simul & peccata confitetur. Tertius vagæ instabilisque fidei erat. Is regionatim discursans, cum nunc in hos, nunc in illos se conuentus ingereret, cunctosque tamquam informes ac difformes despiceret, postremo Ecclesiam Catholicam

Pp 5 vt ma

vt maximè omnium vniiformem sic probat tene-
 que, nullis vt parentum minis, nè adiecto quidem
 exhæredationis metu, à concepta semel animi
 constantia possit dimoueri. Alius super eam pestè,
 alio quoq; morbo quam maximè grauabatur: Pa-
 riter ergo & illius sanitatem, & huius leuamen,
 cum meliori fide suscepit. Profuit etiam non ne-
 mini recognouisse in æde Prætoria Bergési ab ad-
 uersariis incensa Sacerdotum nostrorum antiquis-
 sima ornamenta. Nam exinde religionis coniecta
 antiquitas, aditum ei ad illam patefecit. De excur-
 sionibus ad tria militum propugnacula, vrbi pro-
 xima, nihil dico aliud, nisi postremi Iubilei indul-
 gentia (triginta tùm ædem nostram in vrbe Sacer-
 dotes pro confessionibus tenebant, & copia ta-
 men poenitentium vincebantur) cum exasperatis
 permaligna stipendii solutione militibus, nulla ex-
 primendæ, sed nè extorquendæ quidem pietatis
 spes affulgeret, vnus è nostris industriam ardo-
 remque eò valuisse, vt extra septem malè obstina-
 tos, vnus non esset omnium reliquorum, qui im-
 potens iracundiæ, quam bonæ gratiæ potens esse
 mallet.

COLLEGIVM LEODI- ense.

Triginta octo in hoc Collegio recensiti, Sa-
 cerdotes 19. quorum duo aliis quatuor Ma-
 gistris iuncti, iuuentutem litteris humani-
 oribus informant. Ad idem munus tres alii, & ex
 his tirones duo præparantur. Cæteri Coadiutores.
 Disci-

Discipuli quinis in classibus, mille circiter & centum, futuriq̄ omninò longè plures, ni ob infirmæ classis angustias plurimi quamuis haud inepti, excluderentur, horum tanta in multitudine insignis modestia vltimo Iubileo, cùm à Magistris duplici ferie ad aras indulgentiis destinatas deducerentur, cunctis ciuibus stupori fuit. Cœptus hoc anno ad Clericos, qui sub nostra sunt disciplina, bis quot mensib⁹ super eorum statu atque officio haberi sermo: visaque est eadem opera ad tenuiores eorum condiscipulos, quibus scilicet animarum cura, ad quam præpoporè multi, magno suæ alienæq; salutis dispendio adspirant, extendenda.

Theatralis à iuuentute nostra D. Augustini cōuersio, nonnullis ad seriam morum profuit cōuersionem, duobus præsertim Ecclesiasticis; quorum vnus à se pellicem, alter totam peccatorum fecem abiecit. Proximis antecineralibus nouo quodam adaugendæ pietatis commento auocatus ad seriam populus, magis hic quam vnquam aliàs, desiit debacchari. Nam apparatus ad denunciatam quadraginta horarum deprecationem is fuit, vt eius dispersa per urbem fama, seu pietate, seu curiositate innumerabilem huc populum contraxerit. In ara maxima loco aliquot gradibus scâsili sacra in theca Venerabilis Hostia per cristallum emicabat. In gradibus vtrimque lumina condecenti ordine collucebant. Parietes pro dierum varietate coloris varii peristromatis insternebantur. Fuit primo die pullus color, passionis instrumentis egregiè distinctus; secundo candidus; miro ac prædiuiti apparatu (dicatus enim Virgini Si-

che

chemiensi is dies) tertio iterum pullus, mœstuq; qui obstructis vndequaque lucis extraneæ viis, meram noctem in ipso meridie, nisi quod cereis luminibus, vt stellulis vincebatur, simulabat, pioq; horrore introeuntium animas ad pietatis habitum incitabat. Duplicabant eum horrorem pallida mortis species, & nouissimorum hominum expressæ in tabulis figuræ. Neus quid exsuscitandis mentibus deesset, lectissimi Symphoniaci certos in choros distributi, adiecta instrumentorum musicorum prædulci melodia, manerem diuinam, à meridie sacros hymnos, secundum concionem accinebant. Inter hos dies secundus eminuit. Nam sacra D. Matris è quercu Sichemiensi effigies pompa per ædem mediã magnificentissima sacris manibus deportata. Hanc præibant duplici agmine Angeli, & hi faces, illi Deiparæ encomia picturis expressa præferabant, intereaque litanæ exquisito vocum concentu artificioque resonantes, præsentem turbam voluptate conuenientissima demulcebat. Ergo nunquam in vrbe libera, vt rumor fuit, minus insolentiæ visum. B.P. meditationibus complurium vita correctæ, vniusque vacillans in fide animus, super firma petra stabilitus. Pellices, concubinos, et si generali confessione purgatos in præsentia fugio, atque ad duarum viduarum dignissimas memoria virtutes transcurro. Prior mercatoriam exercebat, sed honestam, & ipsa perhonestæ: huic cum longo apud nos Sacramentorum vsu familiaris esæ rerum diuinarum sensus cepisset, vitæ perfectioris in aliquo valetudinarii ministerio desiderium subiit. Sed præter dehortatores

res

res domesticos, etiam filius propè infans anhelan-
 tem ad altiora animum veluti manicis retentabat.
 Tamen hunc respectum diuinus vicit. Filio tuto-
 res, egenis bona, se Deo credidit, sicque omnibus
 valere iussis, in Xenodochio misericordiæ infir-
 morum se obsequiis ancillam dedit; negatq; por-
 rò hodiè, alios sibi in hac vita dies illuxisse lætio-
 res. Altera genere nobilis, institutione hæretica,
 viro in his quidem conformi, sed in cæteris tam
 incommode difficilique nupta fuerat, vt eo dissi-
 diis ad secubitum, ad secessionem, ad diuortium,
 & illius obitu ad secundas, sed cum Deo, fideque
 nuptias, neque remorantibus itidem liberis, adspi-
 rarit. Cum hæreticis luctæ frequentes; capti octo.
 In his claro genere mulier, quæ cum in Gallia con-
 finio litigaret, inducta ab hæreticis causæ suæ pa-
 tronis, ad Calvinistarum itare conuentiuncula,
 biblia reuoluere, Missæ cæremonias missas facere,
 sic facilè factu fore, vt in hæretico tribunali secun-
 dum ipsam lis daretur. Ita fecerat. Sed postquam
 vltèrius ad castimoniæ subuersionem eadem spe
 impunitatis, cuniculos agi videt, tùm obscænos
 homines, apostatasque detestata, sese recipit, culpã
 confitetur, libros exurit, eos deserit. Stylum hic
 verto in laudem magnæ Matris. Certa mulier cla-
 ris natalibus immani difficultate parturitionis la-
 borabat. Quod mirum, quando fœtus sex hebdo-
 madis integra secundina emortuus, & materna in
 alio putens perseveraret, materque in doloribus;
 atque vnde auxilium, nisi à Deipara Sichemiensi?
 Eius ergo paruulam statuam, aliasque simul reli-
 quias vno è Patribus commodante accipit; iterq;
 ad eius

ad eiusdem Diuæ Cellam Sichemienfem infuper
 vouet, non reuixit quidem fœtus, fed quod abun-
 de beneficii, fatifque miraculi habuit, eo non tam
 remiffo, quam frustratim educto, tam fana ilico &
 omnis expers doloris fuit, ac fi & paulò antè eius
 ignara. Haftenus domi gefta, quæ foris verbo ad-
 iungam. In quodam pago cum plena peccatorum
 remiffo Catechefs nomine caperetur, tantus eo
 die ad cœlicas dapes fuit concursus, quantum ab
 annis quadraginta, etiam feriis Pafchalibus vifum
 effe, non eft memoria. In illo concionabatur vnus
 è Sociis, cum fortè pateriens eques externus, reli-
 cto alicubi equo, templum ingreditur, differen-
 tem de facris myfteriis fedulò audit; ibi ipfi fibi o-
 ftenditur, quantoque in periculo verferetur, intelli-
 git. Ergo animus dolore compungitur, vitamque
 priorem cum propofito melioris deteftatur. Alio
 in oppido bini Patres totos quindecim dies gene-
 ralibus confeffionibus audiendis pofuerunt, quo-
 dam in monafterio arculas habebant fingulæ Re-
 ligiofe, afseruandis, quas propinqui fubinde affere-
 bant, paruulis delitiis, curatum vt hunc delitiofum
 amorem eiuſcemodi quiſquiliarum
 abdicatione caſtiga-
 rent.

RE.

RESIDENTIA DIONAN-
tensis.

Postquam annos aliquot duorum Patrū mis-
sio Dionantum fuit, & per eos bonus Socie-
tatis odor spargi, lucrique faciendarum ani-
marum ardor, industriaque cognosci cœpta, simul
cœpit huius vrbis incolas habendi Collegii & reti-
nendorum Patrum cupido. Itaque meritò iam
nunc, dùm de Collegio adhuc res pender, Resi-
dentia foelicibus sanè auspiciis instituta. Eam in
præsentia octoni è nostris tenent, curantque. Ac
quia principalem curam circa rerum initia versari
æquam est, præposterè agam, ni ab Augusto men-
se originem ducam. Eo enim extremo terni è no-
stris superiorum iussu, tam opportunè illuc venê-
re, ac si è Cœlo missi. Nam proximis Calendis Se-
ptembribus, cùm nescio qua Principis Leodiensis
offensione, subitò se armis circumfessam vrbs at-
tonita videret, atque iam ex castro, quod vrbi mu-
nitissimum imminet, bellica tormenta exonera-
ri, octo hominum millia in armis esse, obsistente
nullo suburbana aggredi, occupareque; re tam su-
bita meritò consternatus ciuis, ad nostros accur-
rere, exposcere, si quid in promptu consilii foret;
nostri, cùm pro tanto discrimine sacris essent ope-
rati, vtrunque compositionis interpretes, Ange-
losque pacis se offerre, ex vrbe ad minaces copias,
inde ad oppidanos vltro citroque commeare, a-
gere cum obsidentibus, vt tantisper quam moli-
rentur impressionem, reprimerent; cum obsessis,
nè se

nè se viribus quibus poterant, tueri accelerarent. Ita sub meridiem motus omnis, rebus ex Principis sententia permissis, conquieuit, receptæ in urbem copiae, præter consules, vinctumque vnum in arcem abductos, nihil nocuere. Sed eodem die accepto com meatu retrò in Condusios, vnde venerant, abiere. Ita nostris re bene gesta, vtrunque tamquam vrbis conseruatoribus gratiæ actæ. Fuit & alia hoc ipso anno in hoc nouali menses; lætique aliquot manipuli deportati. Tres Angli furcæ adiudicati, hæresim, cui à puero assueuerant, in ipsa morte destituere. Horum vnus nobilitatis suæ respectu, grauiorem hunc excessum faciebat, sed post multa doloris leniendi argumenta, acceptis de manu Sacerdotis nostri globulis precariis, sic eis totam noctem inhæsit, vt die insequenti cum stupore omnium latus atque alacris sese morti iungeret. Tres honestas familias in honesta iam pridem dissensio distrahebat, accitus noster ad repouendam inter partes amicitiam, cum vnum experiret ir animo perferocem, neque pacis verba satis pacifica admittentem, imò è concordia loco sese cum indignatione proripientem, ipse eum insecutus, fortiorique rationis adortus aculeo, quid facturus, inquit, sis, si tibi breui moriendum sit? necessariò ait ille, ignoscam, mihi que gnosci petam, tum noster ampli⁹ super inopina morte fugitiuisque occasionibus ingerere, donec in pacis viam reducto, eam inter omnes reconciliationis gratiæ legemque esse fecit, vt qui alterum prior verbo factouè violaret, is bono iure certa pecunia sacrario inferenda multaretur. Ibi ergo mortis; hic autem Iudi-

COLLEGIVM GAN-
denſe.

FVere in hoc Collegio 25. Sacerdotes 11. Ma-
gistrum 6. Coadiutores 8. Etſi annus hic Gan-
denſi Collegio lætus, vberq; fructibus, tamen
nè iura hospitalitatis poſt habeã, à mœſtis exordiar.
Nam P. Iacobum Bloſium Antuerpia Brugas ſu-
periorum iuſſu contendentem, & in hoc Collegio
iam hospitem, in medio itinere, ſiue media in obe-
dientia mors intercept. Hic Magiſter, hic ſtudio-
rum præfectus, hic Rector olim fuerat, virtutumq;
ſuarum, præſertim ſubmiſſionis animi, non obſcu-
ra monumenta in domesticorum animis relique-
rat. Meminere enim nonnulli, etiam tùm cùm Re-
ctoris officio fungeretur, vidiffe ſe ollas mundan-
tem, lateres perpurgantem, viliffimis quibuſq; mi-
niſteriis, vt rebus præcipuis, inhærentem, inſudan-
tè: deniq; ſui reſpectus ita negligentem, vt cùm ob-
vultus naturalem ſeueritatem ſubterfugere eum
pœnitentes viderentur, ipſe hoc velut ſui cõtem-
tu exultaret, nihilq; de animi contentione labori-
buſq;, eo in genere propterea remitteret: atq; è cõ-
trario ita perdomandi corporis diligentem atque
ſtrenuũ, vt cruore flagellorum ac verberum ad-
huc ſtillanti duritiem ſacci cilicini non rarò ſuper-
iniiceret. Eundem ferunt cùm in tirocinio verſare-
tur, nunquam cœleſti illo altaris manna, abſq; in-
ſolito quodam diuini ſaporis gultu, cæterorumq;
etiam eduliorũ faſtidio paſci ſolitum. Harum er-
go virtutum, quaſi vnanimis quidam in extremas

Re

horas

horas concursus, velut patientiæ ad ferendam carnis in tibia computrescentis incisionem subteruiuit, nam ita eam tulit, vt nostris à rei scuitia oculos, ipsis chirurgis animum auocantibus, ipse solus pati constanti animo, & vultu; tantùm subinde in cœlum cum suspirio suspicere, ac pro ingenerata sui in semet vindicandi consuetudine, facultatem sibi culpas omnes pane & aqua expiandi dolere sublatam. Erat ann^o ætatis 43. in Societate 23. à quatuor votorum professione tertius, cùm abiit: & præter q̄ supra posui etiam aliquot annis humaniores literas, tribus Theologiã moralem docuerat.

Insignis in hoc Gymnasio iuuentus, & pietas Partheniis Sodalibus præcipuè cordi. Horum vn^o graui confectus ægritudine, etiam macie, coloreq; penè exanguis, vt mœstos medicorum iudicio parentes vidit, fretus Patronæ suæ fiducia, bono este animo, inquit, parentes mei. Si curare medici non possunt, num etiam B. Virgo non poterit? Quo extemporalis filii sui dicto stupefacti iuxta & erecti parentes, in proximum pagum, vbi sculpta è ligno Aspri colli nota miraculis imago colebatur, eum duobus è nostris comitantibus deducunt. Hic exomologesi simul & Synaxi recreatus, regredi ad bonam valetudinem cœpit, qua integrè recuperata, testes accepti beneficii festos versus, panegyrolque aræ salutaris consecrauit. Quod æmulati eorundem studiorum riuales, die præstituto eum comitantes, sua ibidem poëmata iuère dedicatum. Porrò ciuium Sodalitas vt ætate robustior, sic fructu. In eam è Canonis, è Senatu, regioque consilio lectissimi quique adlecti, quorum in odorem virtutis ipse in D.
Petri

Petri eximius Archimandrita, vir ætate iam prouectus, ac præ cæteris dignitate conspicu⁹, se currere dignum duxit. Is summo cum animi sensu votiua Sodalitii formulam cum recitaret, omnium in se oculos conuertebat, eius exemplum secutus rerum ipsius Adiutor, idem mox votum nuncupauit, seque vna cum cœnobio in Virginis eiusdem clientelam exhibuit. Id causæ fuit cur merito idem dies solemnè musica, festisque carminibus fuerit celebratior. Iam vt breui multa complectar, aliorum Societatis nostræ munerum hoc in loco commoda testantur, & ipsa auditorum in concionib⁹, quanta numquam antehac, frequentia, & creberrimus Sacramentorum vsus. Valetudinaria frequenter adita, vlcerosis, morbidisque cibus obsoniumque Sacerdotis nostri manu paratum, curatumq; alia item necessaria, vrbis Præfesto sumptus faciente, auctoritatemque interponente, liberaliter prouisa. Vincti in libertatem nonnumquam asserti: denique ita cum vitiis luctatum, vt pene vniuersa ciuitas ad eiusdem Patris nutum, arbitriumque omnib⁹ pietatis exercitiis sit composita. In hoc quoque idem incubuit, vt nè post discessum suum iuentus remaneret, ob parentum penuriam, inerudita. Decreti itaque Senatusconsulto eam in rem annui floreni ducenti. Querebantur nonnulli Prouinciales de magnitudine vestigalium, de Præfectorum, exactorumque duritie: immunitas eo anno impetrata. Sexta verò feria sanctioris hebdomadæ, cum ipse Gubernator multis stipatus, Patri inter deambulandum libenter se omne ius præfecturæ eo die cessurum dixisset,

Rr 2

bene

bene habet, inquit ille, quando igitur Christus hodie plurimos exemit vinculis, & ego vinctos tuos flagito, etsi autem haud facile id factu erat, tamen qua in Deum est pietate, atque in Sacerdotes obseruãtia, ita fieri imperauit. Magna igitur his similibusq; officiis collecta militum ciuiumq; beneuolentia, qua tamen nisi commodo pauperum, numquam est abusus. Nam q, sacro & solemnĩ D. Gregorii die, quem diem magnificis epulis ex more ciues celebrabant antiquo, rogatus nẽ publicẽ se subtraheret festiuitati, sed communis lætitiæ consors esse vellet, admisit ea lege, vt sibi charisq; seorsim obsonia mitterentur. Quod cùm studiosẽ fieret, ipse vniuersã fercula in pauperum hilaritatem (& erant admodum lauta) cum admiratione primistorum, postremo etiam cum laude & amore trãsmisit. Deniq; ex ea Prouincia decedenti, è publico ærario ad templi Gandensis structuram Philippici centum addicti: Quibus Præfectus militesq; duo florenorum millia addidẽre. Põst verò cùm Gandai, Senator vrbanus è prima nobilitate missionis eius enarrari emolumenta inaudiret, mille sexcentos florenos eiusmodi missionum bono promotionique adnumerauit. Iam vt hinc ad arces Philippinas gradum faciamus, eæ sunt certæ munitiones à Philippo Rege huius Hispaniæ Regis parente cõtra Hollandorum subitas incursiones in eo tractu excitatæ, ibi nec Sacerdos vllus erat, nec pietas vlla: penẽ ferarum more, sine Sacramentis, sine Carimoniis viuebatur. Ergo diuini timoris, per abrupta vitiorum currentibus, frœni iniecti, recolligendæ ritu Catholico cœlestis gratiæ norma præscripta:

odia

odia nonnullorum in Sacerdotis nostri oculis mutuo amplexu finita: longi temporis libidine falso coniugii prætextu velatæ, in legitimas nuptias versæ, idque non semel, vno in thoro, sed septies, vbi contra militarem ludificandi, ac maledicendi licentiam & serii sermonis fastidia atq; contemptus, viriliter stando, & modestia, atq; humanitate cum fannis ac ludibriis decertando: patientia & longanimitate, magis quam vlla alia re, quasita victoria. Idem serendæ fouendæuè pietatis studium etiam in pagis viguit: in eoque in primis, qui à D. Nicolao nomen, agrique V Vasiæ fermè est caput, messis apparuit copiosior. Hic ad primum Patris aduentum latè rumore disperso, tantus factus est vndique omnium concursus, vt ter eodem die concionanti, totidem vicibus amplissimum alioqui templum pro Auditorum turba esset angustum, cumque diebus festis, vulgo promiscuis patèrent nundinationibus officinæ, iniecta animis tam foedi mercimonii religione, frequentibus pro concione inuectiuis, tota iam peruersi moris corruptela consenuit. Pro parca item atque restricta famelicæ animas non plus semel quotannis diuino pabulo instaurandi consuetudine, vsus frequentior cœlestis mensæ introductus. Catecheseos quoq; dùm tradita rudioribus doctrina etiam magnis sapit, gustus aliquis imposterum datus. Nam alendum è publico Sacerdotem quempiam, qui Christianos tirones per nostra vestigia edoceret, suscipere. Denique gratissima illic nostrorum opera: & eius ditionis Magistratus templi nostri ædificio sexcentos florenos assignauit. Ita fit vt domi foris-

Rr 3 que pro-

que propensas bonorum omnium in nos voluntates experiamur; ac domi præsertim, cum & nonnullorum animi, qui à nobis paulò ante hæc videbantur alieniores, sensim demitigentur, ipseque huius urbis Senatus totus commodis nostris studeat, qui & rei familiaris angustias florenis sexcentis leuauit; & tribus millibus, quos æde extruendæ hoc anno impenderat, alia in super octo adiecit, cui publicæ munificentia neque priuata multorum liberalitas defuit: nouoque templo acerui lapidum ingentes, antiquo rerum preciosissimarum multa supellex aggesta.

COLLEGIVM VALLECENENSE.

Numerauit Vallecenense Collegium 23. Sacerdotes 12. Præceptores 5. quorum terni inter Sacerdotes comprehensi, reliquos Coadiutores. Doctrina Christiana præter dies festos in quinque locis; etiam alias in nouem ludis trivialis diligerenter explicata. Eius discendæ feruorem in puerorum animis incendere cum frequens utriusque prætoris præsentia, & alterius quidem in candidis panibus cibisque in pauperes distribuendis benignitas, tum externus nonnunquam aliquis apparatus, cum scilicet præcipua Catechismi capita è superiori loco lectissimi quique puerorum scenicè induti, & sua siue virtutis, siue vitij epigraphæ insigniti, propè vniuerso Senatu spectante, exhiberent. Et interim adultis æuoque maturioribus, maturior quoque, & velut adultior fructus istaque multiplex. Ab hæreseos errore duo: ab salutis desperatione vna: à duello par vnum reuocatum. Et quidem horum alter (is à Sacerdote nostro iur-

gii pro-

gij prouocationisq; conscio, hæere in æde nostra, & tantisper dùm aduersarius, nefarijque spectatores eum in scelerato campo expectant, sacris pluribus immorari iussus erat) is nunc inquam, inuam religiosorum cohortem, honestiori cum hoste tergemina pugna conflictur⁹, noui nominis Athleta transfuit. Fœmina suauissimis moribus dissimillimo iuueni nupta, cum eius ferociam asperitatemq; nec ferre posset, nec sanare, id accepit à quodam nostrum consilij, vt mariti Angelum tutelarem precibus conueniret, eiusque opem in emolliendo coniuge postularet, ita paruo negotio talem illum habituram, qualem vellet. Talibus enim cōtra tales morbos remedijs P. Petrum Fabrum sanctæ memoriæ, vnum è 10. primis, vti solitum ferūt. Pari ergo fiducia par euentus. Nam ipsa deinceps coniugem admodum facilem, commodumq; habuit. Violatæ in Festo S. Nicolai, publicæ religionis pœnam opifex quidam in ipso opere clarè deprehendit. Nam dùm posthabita adeundi diuini sacrificij cura, opus tertio aggreditur, tertio frangit: neque hoc interruptis quidem, sed continuatis vicibus. Quod ipsemet damnum nulli alij, quam suæ vecordia, religionisq; neglectui assignauit. Et verò ista haud neglexisse, vni præ cæteris magno bono fuit. Nam certus ciuis eum tam attentè primum regnum Dei quærentem in tēplo nostro conspicatus, credidit suum esse illi & cætera adijcere. Duxit domum, cibo refecit, calceis, vesteque alia induit. Auxit verò huius Collegij nomen gratiamque apud populares crebra Guillelmi à Bergis ducis, Archiepiscopi Cameracensis, quamdiù hic commora-

tus est, cum nostris consuetudo. Nam & quotidie in templo nostro fecit, & idem templum duabus continuè Dominicis locum cœlestis pascuæ, ubi ouiculas suas preciosas de manu sua Christi alimentis saginaret, esse voluit. Et quidem utroque in isto oppido ipsi Abbates magni nominis viri pueris in Catechismi certamine victoribus præmia statuere, immò & Præsul ipse Hasnoniësis interesse dissertationi voluit, postque eam, cunctorum indigenarum nomine singulares Patri nostro gratias egit. Et nunc viæ piorum dogmatum passim cantibus perstrepunt, scituq; ad salutem necessaria, puerorum vocibus, salubriter, eorum ignavis inculcantur. Homini rusticano, vita ex graui morbo periclitanti, dum salubri consilio acquiescit, animæque medicinam curationi corporis præfert, ita utriq; simul incolumitas aduenit, ut non alii causæ quam peccatorum purgationi pharmacoque immortalitatis adscribat.

Data fuere hoc anno, primum instrumenta vestiendis altaribus, è bysso aliaque materia, aliis atque aliis coloris permulta. Item sternendæ populo mensæ Eucharisticæ, insignes mappæ damascenæ, tapeque egregius. Et præter multa leuiora, exculptæ Lipsanothecæ habitu virgineo, dimidiatæ formæ corporis humani suppare, quæ ad utrumque D. Virginis Sichemiensis latus conspicuæ, venustis coloribus radiant: ipsa autem Deiparæ effigies corona ex puro auro redimita, cœptoque ligneo magnificentissimo, affabrè inclusa. plus quidam habet maiestatis. Suntque hæc omnia præter auream coronam ciuis Parthenii munus, piæ cuiusdam

iusdam Virginis donum. Domi autem varia structura, seu pontis super Scaldim, seu facelli domestici, seu pensilium graduum miro artificio ad sphaerae instar conuolutorum, quibus ad aulam Societatis declamationumque est ascensus. Atque ad initia quidem pontis (qui ob hoc maximè necessarius erat, quod per veterem transeuntes publico omnium seu ad Scholas, seu ad templum iretur, patebamus aspectui) Senatus Valecenenfis trecentos florenos attribuit. Absoluto igitur hoc opere solido, simul elegantique, plumbæisque laminis & scandulis marmoreis cooperto, atque undiquaque affixis tamen grato interuallo fenestris, communito, nunc magno viæ compendio, & liberi interim ab alienorum oculis, & immunes ab aëris cælique iniuriis, ad Scholas templumque imus.

COLLEGIVM INSV- lenfe.

Insulis commorati 27. Sacerdotes 13. quorum vnus alijs quinque Magistris adiunctus, cæteri rerum domesticarum anministri. Precium operæ in vnus peccatoris insigni conuersione eluxit. Is lurco erat sexagenarius, vitæ suæ & bonorū pessimè prodigus, vulgoque ita notus, vt ludi opera crederetur, si homini nihil aliud ad eam gratem, quam abdomini gulæque seruienti, eamque ob rem domestici instar turbinis omnia dilapidanti, atque in sceneratorias officinas deferenti, cogitaret quis aliquas temperantiæ leges poni posse, tamen Deo cor eius animumque inter Catechismi explicationem

Rr 5 tangen-

tāgente; ab eo impetratū est non modò vt ad frugē se reciperet, sed et. vt diligenti totius ætatis recognitione penitus animā perpurgaret, defectamq; tanto interuallo gratiæ spiritualis sanguine, crebris diuinæ Eucharistiæ medicamentis recrearet. Bis itaq; quot mensibus, ad viuifici illius Sacramenti sumptionem accedere, imposterum firmo mentis proposito decreuit. Atque vt hinc totius ciuilis pietatis aliqua fiat coniectura, communicantium in æde nostra multitudo, singulis quidem Dominicis mille circiter capitibus censetur; primis verò mensibus, bis mille: festis autem solemnioribus, trecentis insuper aut quadringentis, cum tamen cæteris quoque in templis non exigua sit eadem ad Sacramenta adeuntium copia. Sacris B. P. N. commentationibus exculti nouem, quorum tres in Capucinorum, vnus in Franciscanorum Ordinem adscripti. Duodecim hereseos erroribus expediti. Inter quos hi famosiores: vnus ex eorum numero, quos à præcipuo officio Prædicantes vocant, qui tuendæ exitialis sectæ studio, Zeloque feruidus, vicenis super recta fide congressionibus, tandem à deterrima nouerca profugus, ad veræ Matris sinum refugit. Tertius mercator locuples & pecuniosus, cui tanti sui error fuerat, vt eum amor patriæ anteponeret, eiusque causa voluntario ad Batauos exilio, seque totamque familiam prædamnaret. Sed cum vxor negotiorum causa huc fortè remigrasset, ea conuentu Sacerdotis nostri, ad sinceræ amoris religionis extimulata, eodem pellicere maritum suum cordi habuit. Facta igitur habendæ à Principibus securitatis ad reuertendum, salutisque opera no-

ra nostrorum inueniendæ sponfione, coniugem literis ad reditum inuitauit. Nec ei conditio displicuit. Quare accepto principali diplomate reuers^o, Ecclesiæ reconciliatus est. Neque aliam fuisse hactenus defectionis suæ causam vulgò prædicabat, quam perditam Sacerdotum vitam, quorum improbis moribus non consentaneam esse quam tenerent fidem, sibi persuadere non posset. Sed attentis sanctorum Episcoporum vigilijs, nunc multò accurati^o viuitur. Pro castimoniæ custodia contra picturarum lasciuiam, fœdasque imaginum illecebras ventum. Ergo & pictor quidquid domi erat in imaginibus lubricitatis, aut coloribus obduxit, aut igni adussit. Vt vicino in castro, vbi turpissimæ rerum facies erāt, ad quas certatim ab proteruis currebatur, cum plus obtineri non posset, vt fores diligentiori cura obseratæ spem voluptatis præcluderent, impetratum. Collegium propè iam ad fastigium ascendit, templi cultui plus mille florenorum: in noui Collegii augmēta haud minus quadragenis millibus vna æstate impensum. Ad eò Illustrissimus comes huius vr̄bis Gubernator, & ipse vna Senatus, bene de Societate nostra mereri, gaudio, & honori ducunt.

COLLEGIVM MONTENSE.

IN Montensi Collegio censi è nostris 25. Sacerdotes 13. Magistri præter duos Sacerdotibus adnumeratos, quatuor. Officijs externis occupati 8. insignes hic annus optimiq; successus habuit pacificationes: præcipuā inter viros primæ amplitudinis, alterū vr̄bis prætorem, alterū Senatus Principē, neq;

neque sanè leui ex causa orto dissidio. Quippe inter vtriusq; liberos vulnera insidiaque intercesserant, fueratque alter ab altero clandestino dolo percussus, cuius parente tantam filii iniuriam non facillè decocturo; in magnas clades, peioraque exempla res vergebat. Pax ergo stetit in Patris Rectoris diligenti maturatione atque industria. Enituit verò in tenui fortuna, non tenuis fidei retinendæ constantia. Mulierem pauperulam germanus frater, celebratis in Gallia cum muliere hæretica nuptiis, aliquando hic reuiserat, eamque hinc Parisios cū nouenni filia, vt cōmodius victuram, suadendo, hortando, secum pertraxerat, cū ibi non multum moræ fuit, & isti infausti coniuges, eam super fidei rebus exagitare, conuitiis & maledictis incelsere, postremo gutturi gladiolum admouere, & nī ipsa quæ amprimum à venenata, vt aiebat, secta Papistarū resipisceret, asseuerare in iugulum extemplo adactum iri; illa nihilominus firmiter locum tenere, nec à suscepto fidei proposito vel latum vnguem deflexuram affirmare: donec post lōgam ibi luctam manibus elapsa, postque aliquot dies filiola quoque, quam in præsentia nequiuerat, per aurigam Montensem, cui casum exposuerat, solerter erepta, præoptauit quinquaginta passuum millib⁹ mendicato hūc redire, quam faciliorem ibi vitam cum aliquo fidei detrimento agitare. Inter complures pagorum pueros certamen Catechisticum initum est. Triū enim quatuorvè pagorum pueriles turmae in campum descendere: ibi aperto loco (nec enim templi angustiæ, præsertim cū matres ipsæ, & cum his viri senesque spectandi studio

dio aduenissent, tantam multitudinem capere potuissent) hinc inde cantiones, quæstiones, responsiones, pugnae in morem velut tela volitare, summaque omnes animi contentione, vincendiq; conatu hoc agere, atque in triumphum niti. Sic disciplina, quæ alioqui amara primo gustu visa esset, etiam cum auiditate hauista, & cum voluptate, gaudioq; digesta. Vide autem si hæc res non magnum quoque ad deuinciendos magnarum animos afferat momētum. Domino certi pagi ita inuisum erat Societatis nomen, vt seuerissimè vxori suæ omne cum nostris colloquium interdiceret, domumque admitti penitus prohiberet, ipsammet alioqui (quod candidè postmodum Sacerdoti nostro fassus est) locum domi non habituram: post verò vbi operam Societatis non intra locupletum gratiam, nobilitatisque respectum stare conspexit, neque adeò delicatum esse hominum genus, quam sibi ipse persuasisset, sed ad egenorum quoq; subsidia carbonariorumque mappalia humilesque casas, & despectissimos congressus, nec fortuitò tantum, aut necessitate, sed ex instituto, gratisque extendi animaduertit, oculisque suis credidit, tum amplecti nostros, tum contra semet ipse sui que similes tueri, & ipse alius esse: tum pro annua confessione, sibi menstruam imperare, nec allo cognitore conscientia, quam nostro vti velle. Denique idem ipse in templi nostri ædificationem haud illiberalem nuper eleemosynam misit. Hoc enim demum anno magna bonorum omnium aggratulatione, noui templi fundamenta, vtroque & regio, & ciuitatis Senatu, multisque Cœnobiarchis,
virif-

virisque primarijs præsentibus, auspiciato iacta: quibus primum lapidem Dux Arschotanus per legatum suum, quod morbo ipse impediretur, suffundavit; sacro, cæterisque Cærimonijs Illustrissimus ac Reuerendissimus Archiepiscopus Cameracensis ritu solemniter operatus est: qui quo propensissimi in nos animi sui locupletius testimonium exhiberet, frequentissima concione super hac noua molitione verba habuit, eamque publicæ priuatæque cunctorum liberalitati commendauit. Quare eas sumus ciuilibus munificentia iam nunc experti primitias, vt si cæteri temporis deinceps congruerit beniuolentia, haudquaquam futura sit exædificationis mora spe iustæ expectationis productior. Id ædis nostræ antiquæ instrumentum precioso altaris peripetasmate ex auro textili, opere Phrygio: itemque pallio sacro, cæterisque Sacerdotalibus indumentis, calice insuper binisque candelabris, & Polabro vaseolisque argenteis auro variegatis, bis mille circiter impensa florenorum, accreuit.

COLLEGIUM BER- gense.

H Abuit hoc Collegium 22. Sacerdotes 12. quorum vnus inter Magistros. Ij seni fuere, totidemque Coadiutores. Vnus Theologiæ moralis Adiutor. Cæteri in secundo anno tirocinij partim politiori litteraturæ, partim alijs additi. Repetens vnus. Aperta hoc anno noua Theologiæ moralis Schola, magno & pastorum huius Diœcesis bono, & ipsius Reuerendiss. Iprensis Episcopi

piscopi, quod datis litteris testatus est, gaudio. Ornauit eum diem primo solemne sacrum, deinde ipsius professoris in celebri confesso, elegans oratio. Cui & ipse S. VVinochi Cænobiarcha interfuit, vir ordinis nostri amantissimus, & qui è cœnobio suo hùc aliquoties quotidie his informandos studijs mittit. Scholarum Humanitatis fœlix cursus augetur discipulorum & numero & virtute. In his vnus admiranda indoles. Nam admodum puer, & tantum decennis, duas ante hac Quadragimas, & nunc tertiam, seruato ex ritu Ecclesiæ ieiunio, striete obseruat: nec auerti se ab hoc more, & ieiunij amore permittit. Quin & illud omnibus hebdomadis quarta & quinta feria sibi indixit: tertiaque insuper illi inoleuit optimi exempli consuetudo: nempe rerum capitalium damnatos cum ieiunio, tum rosario ab expiatoriis flammis, quantum in ipso sit, vindicandi. Quædam verò religionis olim adstricta, nuncque Iudæam se fingens, oppidoque Nazareth oriunda, filioque suo lumen linguamque à B. Virgine Sichemiensi redditam, perinde ementiens, bis baptismi Confirmationisque Sacramentis initiata, lucellum vndiquaque mendacijs venabatur, hic tandè morti adiudicata, cum totam in sinceræ vitæ telam pœnitentia retexuisset, securius excessit. Miles Normandus nostri exercitus fideique ad Papiam in Hungaria desertor, Turcarumque posthæc decurio, simul hic tandem errorum, omnisque vitæ finem; cum magna diuinæ erga se bonitatis recognitione, in Ecclesiæ gremio speque bona posuit.

Mon-

Hondiscatæ celeberrimo municipio Catechesis, concioque de more habita: itemque Dumkeræ, sed illud hîc amplius, quod ad Hispanum militem per Quadragesimam, eius gentis lingua bis quaq; hebdomade peroratum, sed in Nouoportu non ignoto Flandriæ oppido, opera fructuque res stetit. Hic binæ ternæve interdum conciones die uo habita, & eo motu, vt certatim ad confessionem Iubilei respectu confluentibus, à matutino ad vespertinum tempus, vix vacui quicquam temporis permitteretur, idque diebus plurculis. Hic defunctorum piaculari die, circa templa; (quod aliàs insuetum) in precibus magno pastoris ipsius gaudio atque admiratione, à plurimis pernoctatum. Hic triginta tres, damnatis nouarum opinionum erroribus, ad antiquam fidei certitudinem se recepere, nihilque antiquius duxere. Hic iræ odiiis flagrantes inter bono loco natos restinctæ. Hic vir primarius, accepta à vili homuncione contumelia, post tres ad eum submissos percussores, demum nostri rogatu, simul contumeliosis iniuriam, simul percussoribus, quamuis re infecta, cædis faciendæ pretium remisit; tamen ira si darent operam, vt peccata sibi à Sacerdote per pœnitentiam remitterentur. Hic denique mulier, mali spiritus intemperis falso agitari professa, compluribus in fraudem pertractis, tandem à nostro malæ simulationis deprehensa, seorsimque à turbis abducta, dolum malum confiteri iussa, tam plene acquieuit, tamq; feruidè in pœnitentiam se dedit, vt eius nunc mirificum quoddam, ac singulare præstet exemplar. Atque hæc peregrè. Reuiso paucis domum, & ibi
iacta

iacta noui templi fundamenta reperio, atq; nonnullas item ædificiorum appēdices nouo huic Collegio adstructas, constanti scilicet Senatus Bergensis etiam tali rerum statu in nos beneuolentia, neque taceo sacram supellectilem scypho argenteo iustæ magnitudinis porrigendæ ablutioni Eucharisticæ, itemque vario altaris ornatu adauctam.

COLLEGIUM LUXEM-
burgense.

Recensuit Luxemburgense Collegium viginti. Equibus Sacerdotes nouem, Magistri quinque, Coadiutores sex. Frugifer hic annus foris, sed domi admodum luctuosus fuit. Intrauere enim morbus, morbique pedissequa mors familiam, & domesticorum aliquos grati ægritudine, vnum obitu, omnes mœrore atroci percussere. Nam Patrem ipsum familias, clarissimum non huius tantum Collegii, sed totius Luxemburgensis tractus lumen, inuidiosa mors extinxit. Is est P. Theodorus Ottonius, patria Becanus, Collegii Rector, insigni virtute Religiosus. Nam cum morbis sanè multis grauibusque, asthmate, calculo, vertigine, podagra, chiraga, aliis super alios cumulatis conflictaretur; supra omnem querelam animus erat, & tamquam spectator solùm, non experiens morbum esset, bene habentis locum tenebat, in omnesque officij sui partes, nusquam nisi necessario deficiens, excubabat. Fuitque aliquoties, cum ad populum dicturus tam debilis conscenderet, vt vel ipsius iudicio, digiti impulsu sterni posset: cum

Ss inte-

interea constanti inuictoque animi robore perorans, morborum animi, viciorumque monstra sui aliorumque victor prosterneret. Et vbi noua quæpiam infirmitas hæctenus incognita adueniret, benignè gratanterque vt à Deo missam hospitem excipiebat, nouoque cæli beneficio se dignatum prædicabat. Nec vllum in supremo languore frequentius votum, quam vt doloris modus cum æquali patientiæ gradu incretceret. Iam verò virtutes suas quas secretas habuit! Qui tanto studio quidquid sibi laudi atque ornamento verti posset declinavit, vt eum nemo vnquam domesticorum vel minimum de rebus suis meminerit inferre sermonem. Neque illud filebo, quod extrema infirmitate, cum permutanda vestis eius intima, aliena opera, re exigente videretur, nonnulli cur (insolitū sibi) difficilius hic acquiesceret, mirarentur; vt natura & virtute ad facetias grauitate, modestiæque conditas compositus erat, suam ioco leuauit admirationem, nempe ictu glandis sinistro in brachio, vulnus olim accepisse, & cauterium intelligebat, quod tanta hæctenus industria occuluerat, vt në intimis quidem notum esset, nedum vllis molestum: qui inuisebant seu nostri essent, seu amici, degustato eius spiritu vix siccis oculis diuidebantur, ante alios ipsi vrbis primores, quib⁹ identidem suos Luxemburgenses, vt verus parens, protensa in longum cura, toto nisu commendabat. Patri spirituali eum animanti, atque laborum metam velut è vicino præmonstranti, atqui magis illud, inquit, vereor, receperunt mercedem suam. Ad eò populari auram, pronasque in se hominum voluntates suspe-

suspectabat, quorum præsertim laudes, vt certas virtutum incantrices, plenis modestiæ velis refugiebat. Itaque nostras etiam, pro longiore eius vita orationes, eodem submissionis spiritu deprecabatur: iam enim summo Numini decretum, infructuosam, infœlicemque arborem, vti se reputabat [& tamen qui conciones eius laudabat, non doctas, non disertas, sed sanctas appellabat] de solo, quæ tamdiu frustra occuparet, amputari: iam adesse tempus fertiliorem aliam, meliorumque fructuum inferendi. Visus verò est excessus sui vicinitatem, quodam prælagio mentis, aliquanto spatio præuertisse. Nam P. Ministro rationem ei conscientiæ, vt mos est, reddenti, cum insolita quadam mentis teneritudine, age, inquit, Pater: in preces incumbere nunc diligentius. Nec enim diu, vt mihi videor, sum superstes. Paulò post cum decubuisset, matura solitudine animum ad omnia Sacramenta appulit, neque de extrema vocatione, quia firmiter videretur ambigentibus dubitationem liberam fuisse, sed eam mox vsurpare voluit: secundum quam domesticis, vt alter Iacob, largam paternæ pietatis benedictionem infudit. Tùm illa in ore & corde crebrò voluere. **O BONE IESU.** Mi Iesu quando venies? fuitque ad extremum hoc ei nomen seu vigilantis, seu expergiscenti singulare semper refugium. Tandem decimo septimo Calendas Februarias, eodem scilicet die, quo anno superiore frater noster Ioannes Hartlibius, quem ob ingenuum animi candorem religiosa iunctam pietate, simplicitatēq; mirè dilexerat, frequentique per annum memoria vsurpabat, voti sui compos, ad eum Patresq; suos est

aggregatus. Post mortem, in ore ac vultu color
 quam exanguium melior, vt quamuis morbi non
 parum agrotantem deformassent, tamen vita fun-
 ctum, non auersareris sed amares. Iam honos se-
 pulturæ cui adhuc in Belgio tantus? siquidem de-
 creuit amplissimus ordo Senatorius Luxembur-
 gensis, referente summo consilii Præsidi, vt P.
 Theodoro Becano optimo Luxemburgensium
 Patri, Apostoloque appellato, pompa funebris quæ
 magnificentissima paratu, sumptuque publico
 instrueretur, vt personantibus spatio tridui toto
 oppido campanis, luctus mœrorque ageretur: vt
 curiæ parietes atro colore mœsti essent: & æque
 principis templi chorus consimili amictu commu-
 nem omnium tristitiam testaretur. Quibus ex a-
 musim factis, corpus ipsum honorificentissimo
 comitatu, ipsis ipsa sponte in partem pompæ veni-
 entibus Patribus Dominicanis ac Franciscanis, ils
 autem, qui de Sodalitate deque Magistratu aut cõ-
 silio erant, ardentes cereos præferentibus, in sum-
 mam ædem maximo ciuitatis concursu deporta-
 tum, atque ad sinistram aræ maximæ, sacris ritè &
 solemniter peractis, in sepulchro, vbi vxor Funda-
 toris templi posita fuerat, quodque ducentis pro-
 pè annis intactum permanerat, religiosè conditum
 ac tumulatum. Neq; Luxemburgi tantum, in om-
 nibus templis, idque biduo (nam vt nè triduo, no-
 stri inuidiæ metu intercessere) lugubris iste cam-
 panarum sonus, & exequiæ fuere, sed in remotio-
 ribus etiam eiusdem terræ oppidis, præsertimque
 Iuodii ab Canonicorum qui ibi sunt Collegio, &
 alibi à Pastoribus, quorum erat ferè nemo, quin
 eiu sdem

eiusdem Patris consiliis adiutum se in arduis ferret. Die secundo apud Franciscanos, Senatu, & iuventute nostra ibidem supplicante, iusta facta. Denique Dominus Præses, qui præcipuo cum affectu viventem coluerat, mortuumque saltem effigie tenus, quam sibi depingendam post eius obitum in mœroris solatium curauerat, intra domesticos parietes retinebat, tertio rursus die in D. Nicolai à se suaque familia voluit parentatum. Etiam in sacello curiæ per dies aliquot, præsentibus inibi consiliariis, res diuina pro eo celebrata. Cætera eius Patris optimè virtutibus suis de Societate meriti, (quandoquidem æquum est propinquiores plus adire hæreditatis) eius Collegii domesticis fidei retinenda memoria relinquo. Tres adolescètes Societatem nostram obtinuerunt. Nobilis Adolescens disciplinæ nostræ haud ita pridem alumnus, postquam matrimonio iunctus, castro cuidam Præfectus est, incolas, vicinosque suos rerum fidei perquam rudes atque ignaros expertus, culturæ admodum manu, instruendo, hortando, increpando, plerumque sapere cœlestia docuit, imò & Ecclesiasticorum quorundam corruptelæ, pudorem, modumque iniecit. Talis & vxor inter fœminas. Nam & rusticanis mulieribus legendi rosarii, aliorumque piorum exercitiorum rationes præscribit: & partes Agnicerei Luxenburgo, vnde nouem abest milliaribus, expetitas, byssoque in corculorum speciem contexta inclusas, contra veneficia, incantationesque dispertit. Septennis Pusio in montem à venefica transferri suetus, Deumque abnegare & portentosa oculis pati prodigia, & damnatis interesse tri-

puellis frequens adactus, sacri Agni cerei gestamine, velut immunitatis bulla munitus, omni deinceps nefandi conciliabuli commercio liber fuit. Eiusdem Agni simul & confessionis beneficio, Adolefcens quidam amoris ante infectus veneficio, amare desuit. Bulgarus quadragenarius, Christianis quidem in Bulgaria parentibus natus, sed prima pueritia à Turcis captus, circumcifus, in errores, in militiam inductus, contra nos diù in acie in armis stetit. Pannonij eum cepere, arctisque in vinculis, quod lytro soluendo par non esset, diù habuere. Hic humani prorsus auxilij expers expesque, pristinae educationis memor, veniã peccatorum plurima & calidissima prece Deum exposcit; firmoque recipiendae fidei Catholicae proposito de sui liberatione, cum coelestibus paciscitur. B. Virginem, Sanctum Nicolaum, aliumque Diuorum solnendis captiuis clarum in vota accersit, atque ad Deum allegat. Itaque dormienti Deipara filium suum sinu gestans se ostendit, spondet libertatem, & oculis abit. Ipse expergestus si quis praesto sit, rimatur, videt neminem, ad somnum redit. Et ecce rursus visu nouo & noua proximae libertatis sponfione confirmatur. Vox erat, ora SPIRITVM SANCTVM, euades. An fortè quia inter Hongariae vel Daciae Arrianos rùm captiuus? veri simile est dictu, ideò SPIRITVM SANCTVM exorare iussum, quem ipsi temnunt; Quid multa? vix dies quintus intercessit, & milites ex agro Luxemburgensi olim in Turcas profecti, repertum eum, numellis, compedibus confractis, dùm huc reuerterentur, secum adduxere. Itaq;

voti

voti reus, vno nunc è nostris direttore in nouo militiæ spiritualis procinctu versatur, Diuiq; Bernardi cingulum & religiosi Ordinis arma exambit, vt meliora deinceps sub immortalis Imperatore stipendia mereatur. Diuersa Religiosarum monasteria libentissimis earum superioribus, per admonitiones, & hortationes, consilia, in perfectioris vitæ formam redacta, rerumq; cœlestium gustu aliquatenus inescata. Deinde votum publicum, plurimis in adiacentibus pagis, de colendo in honore B^{mae} Virginis à meridie Sabbatho, communiter nuncupatum (quia peccatorum hinc maxima occasio, & ex multorum vel incuria vel scrupulis nasceretur) in alia pia opera, cum Nuncii Apostolici facultate, incredibili rusticorum gaudio, & Soc^{is} optima apud ipsos gratia, & existimione commutatum. Oppida ad quæ itum, Vianda & Theonis villa. Hic quidem conciliatus nostris Gubernator, magis magisque, præsertim è funebri oratione in exequiis parentis orante nostro habita, magno ad aliorum conuersionem nobis vsui erit. Atque ex hinc sæpius ad Gallicas conciones in commodum salutemq; militis præfidiarii, etiamq; excipiendas confessiones Patrem aduocauit: ipseque adeò Gubernator ad pœnitentiam domesticis suis omnib⁹ exemplo præiuit: fuitque in Sacramentis vtilitas permagna. Milites item duo hebdomade sancta Patris intercessu viculis exiere. Vianda verò, quod Auriacæ ditionis oppidum est, per Quadragesimã, Catecheses, conciones, confessiones, & harum quidem multæ generales fructum habuere labori parem. Ad Catechesim, studio incredibili omnis ætas gradusq; concurret. Ipse castri Gubernator

quamuis grandæuus, quamuis via difficili, tamen ad eam è monte in profundam vallem descendit. Vbi cum causasinaudisset, cur pulsus ille Angelicæ Salutationis admonitor in templis institutus esset, mox in castrum suum rediit, hodieque seruat. Idem Pater, Ludimagistris, qui terni totidem hic Scholas moderatur, auctor fuit atque hortator, diligentein vt Catechesis curam se absente retinerent. Et verò iam nonnulli totum Catechismum memoria tenent, publicèque in templo recitantes ingenti parentum lætitiâ, celeris sui progressus specimen præbent. Inter duos fratres nobiles turpi abiecta discordia, qua Sacramentis cum graui multorum offensione abstinebant, rediit germanitas concors. Sed nihil nostros æque in admiratione posuit, quam quod vilibus & abiectis mortalium, siue gregariis militibus morbo afflictis, seu plagiariis, ita destinatis ad necem, non clausos, non obliuatos officiorum nostrorum fontes animaduertere. Ita vnus qui de supplicio ad supplicium ibat, edoctus bona morte vltimum redimere suppliciorum, & se dignum cælo facere. Sparsò igitur per eos dies Societatis odore suauissimo, longe gratior reditus nostrorum eò fuerit, quam accessus fuit.

COLLEGIVM ATTRE-
batense.

Versati è nostris Attrebatii 21. Sacerdotes 9.
 quorum vnus inter senos Magistros nume-
 rand^o, cæteri Coadiutores. Vita exiere duo:
 vnus P. Ioannes Foucquart, patria Athenfis, vir
 moribus placidis & sermone taciturnus, actis in
 Societate 27. annis, & in tota vita quinquaginta o-
 cto. Anglorum seminario Audomari erecto, pri-
 mus, & magna cum laude octo annis circiter præ-
 fuit. Aliàs variis in Collegiis varia munia, eodem
 vitæ tenore, postremo & vitæ ipsius hic extremum
 munus obiit. Alter Claudius Hagart, patria Han-
 nonius, breuiorem quam prior, & Societatis, & to-
 tius vitæ cursum peregit: vitæ quidem annis qua-
 draginta duobus, Societatis verò quatuor. Is relicta
 Parochi cura, atque (vt nonnulli talium appetentes
 beneficiorum appellant) ab opimo pastoratu, ad
 optimam vt ipse iudicauit, nostram hanc Societa-
 tem transiuit, moxque à tirocinio celebres cathe-
 dras euangelii præconio calidus feruidusque con-
 cionator, ornauit. Magna enim in concionibus di-
 cendis vi, Zeloque præstabat. Quo etiam nomine
 non paruum Attrebatibus sui reliquit desiderium,
 ad quos licet perafflicta valetudine, quæ tamen le-
 uari ferè semper visa est, postquam dixerat, aliquot
 annos insigni cū animi feruore verba habuit. Fuit
 vterque Adiutor formatus, & sepulti ambo, vbi
 piæ memoriæ P. Ioannes Thunes, huius Collegii
 primus Rector in æde scilicet S. Vedasti, libentis-

fimo eius monasterii Præsule, qui Patres alios sibi
 suisque fratribus meritò fore apud Deum auxilia-
 tores prædicat. Quin & iisdem monumentum è
 marmore meditatur, dignus ipse ob sua in Socie-
 tatem nostram continua beneficia, æterno monu-
 mento. Is nuper inopiam nostram familiarem non
 modica pecunia subleuauit, & propediem in noua
 quæ nobis extruxit ædificia fauente Deo commi-
 grabimus. In custodiis publicis, (vbi tam grata Ma-
 gistratui opera nostrorum, vt solis facultas sit quos-
 libet, & quandolibet conueniendi) piorum libel-
 lorum copia ad vincitorum occupationem solati-
 umque procurata. Ibi certæ viduæ filius ob æsa-
 lienum multos menses detentus, sancta via libera-
 tus est. Cùm enim mæsta mater nè Patris quidem
 nostri vllis ad propinquos, adeòq; fratrem ipsum
 allegationibus, sponsorem pro filio vllum inueni-
 ret: maiore tibi, inquit noster, auxilio est opus: faci-
 endum semel curabis de Spiritu Sancto, tùm fra-
 trem adibis [inexorabilem antehac se is præbuerat]
 haudque dubiè exorabis. Acquieuit, animumque
 inflexit, & filium eduxit. Consimili pietate & in a-
 lias viduas, atque etiam in ætate confectos vti su-
 mus. Plurimæ enim Virgines in parentum
 subsidium libenter nuptijs abstinu-
 ere.

COLLEGIVM BRV-
xellense.

Constat hoc Collegium Sociis 43. quorum Sacerdotes 19. & ex his duo in missione Frisiae. Professores 6. Scholasticus 1. Coadiutores 18. Habet Gymnasium quingentos Adoleſcentes: magnam partem, quâ nobilitate, quâ ingenio præstantes. Ij coram Serenissimis Principibus Alberto & Isabella, Antonium magnum in theatro, partes agentibus non minus ducentis actoribus, singulari gratia & apparatu exhibuere. Tertio igitur reponenda eadem scena fuit, totidemque vicibus, [tanta rerum personarumq; nouitas, & varietas erat, productis scilicet Ægyptiis, Indis, Antropophagis, Barbaris, Pontificibus, Imperatoribus, Cardinalibus, Episcopis, & præterea variis animalibus & monstris] ita multitudini placuit, vt Itali, Hispani, Galli, nihil par vidisse faterentur. Tanta igitur fuit multitudo spectatorum, vt credantur isto triduo plures fuisse viginti millibus. Perque multos dies in aula Principum nulla de re quam de Antonio crebrior mentio. Ac nè voluptati tantum fuerit, nulli autem vtilitati, Necromanticus, animaduersis, quæ à dæmonibus contra Diui Antonii personam gerebantur, sic confusus animo captusque est, vt postridie proiectis multorum annorum sordibus, malisque tribus eiuratis, sibi Deum reconciliaret. Alii quoque complures ad sæculi opûq; abdicatione eo spectaculo cõmoti. Maior Deip. Sodalitas allatis ex vrbe literis Romæ hoc

an-

anno aggregata, mirum quam nunc lectissimis ex
 omni ordine in eam adscriptis frequens sit ac nu-
 merosa. Præter solitas conciones patria lingua e-
 tiam per Quadragesimam in sacello Principum, i-
 psis audientibus, habitæ. Et præter Catecheses or-
 dinarias, noua quoque altera in suburbano templo
 addita. Homini desperationis spiritu acto, quem
 quatuor validi iuuenes rabiem, irasque spuman-
 tem vix tenebant, cum B. P. N. imaginem Sacer-
 dos noster obuertisset, illico feruidi motus resede-
 re, composque sui factus, eidem Patri totam ibi no-
 ctam excubanti sananda animæ vulnera dedit, sen-
 simque ex inueterato malo, quod triennium iam
 obtinuerat, penitus emerfit. In cuius beneficii (q.
 B. P. Ignatio secundum Deum refert acceptum)
 gratam memoriam Deiparæ Virginis imaginem
 acu pictam Collegio dedit. Nunc ad missiones, in
 quibus etsi non breuis mora, nec fructus, præser-
 tim in Frisiensi, tamen stylus breuis erit. Prius de
 Alosto: vicinum est Bruxellæ oppidum, vbi pro-
 mulgatis missionum nostrarum indulgētis, mul-
 tos è finitimis pagis ad eas promerendas exscie-
 re: ibidemque condicto iam duello commodum
 interuenere, pactumque mortis nefarium, vita v-
 trique seruata, interrumpere. Iam ad Frisiam quod
 attinet, ibi totum annum Patres duo commora-
 ti, & quo Reipublicæ Christianæ bono, satis est in-
 de fieri coniecturam, quod & sancta repurgauere,
 & à vero Pastore pascuisque per hæreseos dumeta
 aberrantes, ad ouile Ecclesiæ plures ducentis redu-
 xere. Dùm hæret hoc anno per temporum iniqui-
 tatem maioris templi fabrica, domesticum sacel-
 lum

lum nostris, externorumque vsibus apprimè necessarium, nè foras diuinæ rei faciendæ gratia eundum sit, interim exadificatum.

COLLEGIVM CAME-
racense.

H Abuit hoc Collegium 21. Sacerdotes, 10. Magistros, quorum duo in Sacerdotibus computati, sex, tironem vnum, Actores rerum domesticarum septem. Nostros hoc anno variè grauiterque morbus exercuit, vnumque aded, è Magistrorum numero, ætate, studiisque florentem, & iam secundum annum in regenda classe Poëtices nauiter, industrièque versantem, exemit. Is est Magister Paschasius Antonij, patria Leodienfis, ea modestia, pietate, diuinorumque præsertim colloquiorum vsu, atque amore tanto, vt extrema ægritudine, quæ duos circiter menses eum detinuit, cum identidem abductus à sensibus cætera quæ dicerentur, nihil aduerteret, tamen vbi de rebus diuinis sermo misceretur (ita nimirum ijs assueuerat) tum sibi præsens esse, tum ad ea quæ audiret attendere, dixisset hic solum viuere, cæteris pridem emortuum. Ergo in ea pietate, etsi nondum expleto in Societate quinquennio, & 24. dumtaxat annos natus, consenuit, atque ad vitæ alterius nouitatem spei plenus transiit. Iam faustum cæteris in rebus initium sanctæ B.P.N. Ignatij meditationes dabunt, quarum spirituales aquas, religiosi aliquot ex Ordine D. Benedicti hic velut è fonte ipso, decursis exercitiis, potati, in monasterium

rium suum egregia irrigatione deriuarunt. Atque ut intelligatur quanta fuerit, quamque diffusa emanatio, non pigebit vnus datis ad Patrem nostrum litteris testatum laudare testimonium. Eius hæc sententia : indies, inquit, augetur nostra omnium ad meditandum deuotio & desiderium, plurimum inde fructum Deo fauente recipimus. Ad quod facilius præstandum, omnes ad Ecclesiam certa quadam semihora conuenimus. Hæc ille. Ita trium Religiosorum [nec enim plures in his fuere exercitiis] bona diligensque instructio, totam cæterorum turbam ad idem pietatis genus domi experiendum, continuandumque pertraxit. Iam sanctarum reliquiarum quanta aduersus morbos, quamque præsens sit medela, in vna femina graui ischiade vexata, nuper eminuit. Nullam ei quietem neque diu, neque noctu, vis morbi indulgebat: auctor fuit vnus è nostris, tum ut partem affectam aqua lustrali aspergeret, tum ut Beati Patris Ignatii, Diuique Bernardi reliquias, quas ipse commodarat, pro leuamento gestaret, fecitque, postridie sanitati restituta est. Ac nè reditæ incolumitatis causa vllatenus maneret obscura paucis post diebus cum eas Patri nostro restitundas deposuisset, subito pristini dolores recrudescere: Iterum verò applicitis rursus euanescere manifesto iudicio visi. Nec similis experimenti exors vnus è domesticis nostris fuit, qui nocte quadam vehementi febre æstuans, in fertis collo Beati Patris nostri, vnaque Diui Ioannis Baptistæ reliquiis plene reualuit. Porrò tantus Catecheseos ardor paruis magnisque iniectus, ut a signa-

tum

tum ei tradendæ tempus, nonnulli [tanta concurrentium multitudo] duabus interdum horis anteuertant, nec verò indulgentiarum honos, famæque minor: quando scilicet Iubilei tempore, non urbani tantùm, sed rustici quoque ex agris ingenti numero in ædem nostram Sacramento- rum gratia certatim concurrerint. Postremo gra- uissimas inter viros acres bellicososque inimici- tias, multorumque opinione, & experimento im- placabiles (quippe quas mutuis vulneribus exul- ceratas, velutque sanguine scriptas, frustra curare non pauci tentarant) placuit Deo, constanti no- strorum labore & intercessu persanare. Termi- netur hoc Collegium insigni amicorum aduersus nos favore, sed præsertim Domini Dei incompre- hensa in suos prouidentia. Fuit semel, cum domo magnis inter ædificandum impensis exhausta, nū- mus domi reliquus esset nullus, quo inopi ac pau- perculo cuidam operario, cui nauatę hic perdiligen- tis operæ debita merces erat, in præsentem persolue- retur: & ille interim vrgebat exposcens & expe- ctans vnde sibi suæque familiæ necessarium panem coëmeret, cum noster nè in promptu quidem id temporis haberet, vnde peti mutuum commodè posset. Rursus ergo ad cubiculum atque ad euol- uendos curiosius loculos conuertitur, dùmq; om- nes funditus exinanitos deprehendens, quem a- deat, vnde petat, dubius hæret; ecce tibi homo cer- tus ab Illmo ac R^{mo} Guilielmo de Berges, Duce & Archiepiscopo Cameracensi ad Collegium missus, Patrem Procuratorem vocat, eique nec opinanti eiusdem Ill^{mi} nomine centum aureorum eleemo- synam in manu ponit. Ita munificus ille Antistes

velut quodam nominis impulsu, vt sæpè alias, ita nunc potissimè paupertati nostræq; necessitati in tempore adfuit opportuno. Nonnihil quoque ad leuandam huius Collegii inopiam Illustrissimi Gubernatoris Ioannis de Riuas, Societatis nostræ perstudiosi, valuit auctoritas atque commendatio. Effecit enim vt certorum reddituum, quos huic Collegio primarii quidam opulentique viri à ciuitate Cameracensi ex debito persoluendas, nobis attribuerant, neque multis iam abhinc annis, ob æraril inopiam, persoluti erant, iam tandem ab Ordinibus Cameracensibus ita solutio nobis addiceretur, vt quinquenni spatio mille floreni in annos singulos ad integræ solutionis complementum assignarentur. Item ab Archiduce Alberto Philippici centum dati, ad ædem verò quod attinet, vestes aliquot Sacerdotales extimæ, magni precij, & calix quinquaginta coronatis æstimatus, præter alios ornatus, aræque emblemata, in sacræ supellectilis accessio- nem venere. Altare autem ipsum insigni ac magna tabula affabrè sculpta pictaque, sumptu & liberalitate Magistratus Cameraceni exornatum. Centum quinquaginta coronati nunc in eam impensi, & deinceps inauratio decorque
varius expectatur.

MISSIO HOLLAN-
dica.

IN ea seni haecenus Sacerdotes, nunc octoni ver-
santur. Quanto autem rei Christianae emolumen-
to, clarius quidem pernotuisset, si litterae singu-
lorum in manus venissent; tamen vel ex binis quas
Patres duo misere, nonnulla poterit fructuum om-
nium fieri coniectura. Eorum alter, quamvis affe-
cta frequenter valetudine, & virium minus po-
tens, tamen hos mihi manipulos deportavit, audi-
tos à se poenitentes bis mille quadraginta sex, refe-
ctos caelestibus epulis plus mille octingentis, ini-
tios aquis salutaribus quingenos quinos: supple-
tas lauacri caelestis Caeremonias in quinquagenis
ternis: Adolescentem quendam annorum vnius
& viginti ex Mennonitis parentibus oriundum, si-
mul cum salubri lympha, incredibili mentis gau-
dio fuisse perfusum. Is nunc è solo patrio ad nostras
Scholas disciplinamque transmigravit. Præterea
centum circiter matrimonia indissolubilibus Ec-
clesiæ vinculis abs se constricta, cum antea mag-
nam partem nullo satis firmo societatis glutino co-
hærent. Moribundos item ad extremum ago-
nem inuicti roboris oleo nouem inunctos, & de
multis hæreticorum conuersionibus hanc esse pal-
marem: magno natu virum, atque à Mennonitis,
iam quadraginta antè annis, vt noto communiq;
vtar vocabulo, rebaptisatum, iam tandem vesperi
deciduae ætatis ab istorum secta excidisse, actaque
præteriti temporis seria poenitentia, iam in Eccle-

siæ castris militare, quin & ringentibus amissa tam
 opima præda Sociis tenebrionibus, turpemque ab
 eo iniustam ipsorum doctrinæ notam tali, tamque
 ignominiosa defectione calumniantibus, respon-
 disse: si talis olim Catholicorum vitæ, qualem nunc
 videmus audimusque semper fuisset, neque ego
 vnquam, neque vestrum alius quispiam ab iis defe-
 cisset; clarè nimirum innuens, totam hanc fidei cor-
 ruptelam, non aliunde quam ex corruptis Clerico-
 rum moribus defluxisse. Atque hæc est vnus Pa-
 trum in terra ista inuia & inaquosa, tantisque
 feræ hæreseos vepretis fœcunda, huius anni
 messis, furtiua eius opera clandestinoque labore
 sublecta. Alterius similis ac propè gemina, siue in
 regenerationis fonte viuifico, siue in pœnitentiæ
 tabulis, siue in diuino pabulo, siue in coniugiorum
 nexibus, siue in extremis ad cœli certamen vnctio-
 nibus, pari ferè cumulo, numeroque in Domini a-
 ream horreumque congesta. Parcæ itaque repe-
 titioni & paritati, tantumque (semotis suppressis-
 que vulgarib⁹) aliquas singulares spicas hincce de-
 cerpam. Inuenta ergo, in spinosis etiam Hollandiæ
 sepibus candida lilia castitatis. Virgines enim duæ
 inter hæreticos rubos enatæ, voto concepto virgi-
 nitatem Deo consecrarunt, seque deuouerunt. Se-
 mel explicabatur captura piscium Euangelica illa
 quam S. Lucas 5. cap. commemorat, & ecce inte-
 gra familia in piscatoris nostri capturam sese vo-
 lens lubensque implicuit, interque alios fuere duo
 præcipui pisces, Pater scilicet materque familias
 septuagenarii. Neque ista etiam improspera fuit,
 alio die venatio, cum scilicet filius certi Anabapti-
 stæ,

stæ, iam annos natus viginti quatuor, neque dum tamen vlla aq̄ua Cæremonia uè extra gentilitatem ductus, ad ingeminationem interpretationemque istius Euangelicæ vocis: Adolefcens, tibi dico surge, interno Spiritus Sancti stimulo confixus, ad fidem apprehendendam exsurrexit, finitoque quod tùm à Patre agebatur officio, sese abluendum, cæteræque applaudentium Catholicorum turbæ adscribendum dedit. Quem postridie eius diei, ancilla eiusdem domus, cui Adriana nomen, iisdem fidei vestigiis, ipsoque festo Sancti Adriani est consecuta; & hanc alibi aliisque temporibus, alii atque alii; quos huius instituti breuitas indicare hortatur, nō inhærerere. Sed ipsis cineralibus nonnulla acciderunt, non scribenda in cinere. Nam vt omittam eo die vnam matrem familias hæreticam à filia Catholica ad Patris nostri concionem, & ex illa ad fidem adductam (placuit enim illi Cæremoniarum Ecclesiæ in cinericiis Crucibus expositio) etiam quiddam euenit in petulanti quadam proteruaq; muliere, dum cineres ieiuniaque habet ludibrio, haud absimile miraculi. Petebat sibi carnes eo die dari, & petebat cum aliqua ieiunii quadragenarii despicientia: quibus gustatis ausa hæc dicere: ita mihi bene sapiunt, vt si ex me in cineres exierint, habitura sim pro miraculo. Percussa igitur diuinitus laborare admodum ex pede cœpit, ex eoque lutosa arena imprecationi sacrilegæ congruens effluere visa. Alia item coctori ancillâs cereuisiario, dum omni die quibuslibet indiscriminatim cibus vescitur, tacta similiter morbo, & elanguens, non aliam lægtioris causam, nisi præcepti transgressionem exco-

It 2

gitan-

gitado inuenit. Ducta igitur facti poenitentia, postquam carniū abstinentiam ex ritu Catholico seruaturam, simulque certas quotidie preces Deo futuram sponndit, tum penitus, & sine mora conualuit. Memini me referre in Traiectensi, dæmonem vnum in Ministri hæretici persona cuidam Catholico recens fidei nostræ adscripto sese ostēdisse, Cruceque ab eo pulsum diffugisse: simillimus est hic dæmon, qui piæ viduæ ab angelica mensa digresse, in forma habituque hæretici cum ioco cauillatorio se obtrufit, & nūm mellis accepisset (farinam ita indigenæ vocant) ex ea sciscitatus est, cui cum illa accepisse respondisset, & ille, vide sodes nē amplius faxis, alioquin æternis, si perseueras ignibus vstulanda: signauit se illa, circumspexit, neminem vidit. Appetit iam omnium, quas quidem habere contigit, annuarum clausula: eam Beata donis & muneribus Deipara Sichemiensis, auream dabit. Illa sæpe Catholicorum miseris, ærumnisq; opitulata. Sed vulgatum est beneficium, & sæpè in his ipsis scripsi. Illud magis nouum, etiam à filio fideque alienis auxiliari. Mulier enim vna, vulgo Consistorii Calviniani mater (ita benefica in istos erat) appellata, cum multos annos horribilibus pedum doloribus cruciaretur, ad MISERICORDIÆ MATREM, cuius honoris atque respectus etiam inter falsas opiniones retinens erat, supplex respexit, fidem secuta est, ad asperum collem, extorta quamuis ægrè mariti venia, eiusdem Virginis opem postulatura peruenit. Quid multa? illam inuenit. Qua nunc freta non destitit eius potentiam

tiam auxiliatricem suæ curationis exemplo deprædicare, hæreticorumque & affinium pertinaciam præsentis miraculi notitia confundere. His nos ad Dei Optimi Maximi ipsius Deiparæ gloriam & honorem sine imposito, acquiescamus.

Tt 3

AN6